

Tisková zpráva

Vzdělávací systém nepočítá s žáky s odlišným mateřským jazykem

21. ledna 2020

Ombudsmanka ve spolupráci s organizací META, o.p.s., uspořádala konferenci k současné situaci ve vzdělávání žáků s odlišným mateřským jazykem „Neznalost jazyka neomlouvá!“ *Vzdělávací systém totiž dosud není na tyto žáky připraven, přestože se jejich počet zvyšuje. Chybí koncepce i podpora. Setkání s odborníky se proto zaměřilo na připravované změny v systému podpory žáků s odlišným mateřským jazykem ve vzdělávání a na inspiraci dobrou praxí v zahraničí.*

„V českých školách přibývají žáci s odlišným mateřským jazykem a vzdělávací systém na ně není připraven. Tito žáci přicházejí do škol obvykle s částečnou nebo nedostatečnou znalostí vyučovacího jazyka a nemohou se plně zapojit do výuky, nemohou rozvíjet svůj potenciál. Jejich budoucí přínos pro naši společnost se tím zbytečně snižuje,“ popisuje **ombudsmanka Anna Šabatová**. Tématem vzdělávání dětí s odlišným mateřským jazykem se dlouhodobě zabývá a opakovaně upozorňovala Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy na systémové nedostatky: „*Moje poznatky ukazují, že vzdělávací systém ve vztahu k těmto dětem dlouhodobě nemá jasnou koncepci, školám chybí podpora, není sjednocen obsah a rozsah jazykové přípravy těchto žáků. Vzdělání je přitom nezbytným předpokladem integrace nejen dětí, ale i jejich rodin do společnosti a ovlivní jejich zapojení na pracovním trhu. Ministerstvo školství by se tomuto problému konečně mělo začít vážně věnovat.*“

Problém se netýká jen základních škol. V loňském roce například ombudsmanka upozorňovala Poslaneckou sněmovnu na nedostatky právní úpravy přijímacích a maturitních zkoušek z českého jazyka pro žáky s odlišným mateřským jazykem. Poukazovala na to, že je značný rozdíl mezi zvládnutím jazyka na komunikativní úrovni dostačující pro dorozumívání, zvládnutí studia i pro výkon většiny povolání, a mezi tzv. kognitivním či akademickým jazykem, který je při zkouškách ověřován. I talentovaní cizojazyční studenti kvůli tomu získávají nižší vzdělání a uplatňují se v povoláních s nižší společenskou prestiží. Může to vést k frustraci, stigmatizaci a vyústit v sociální vyloučení s negativními dopady pro společnost, nehledě ke zbytečné ztrátě intelektuálního a pracovního potenciálu pro společnost.

Obdobně problém vzdělávání žáků s odlišným mateřským jazykem vnímá i **zástupkyně ombudsmanky Monika Šimůnková**: „*Každý, kdo se někdy učil cizí jazyk, ví, že je téměř nemožné zvládnout ho v krátké době jako rodilý mluvčí. Od dětí-cizinců to ale v našich školách očekáváme. Není správné, když děti formálně špatně prospívají jen proto, že čeština není jejich mateřtinou. Ministerstvo školství by se mělo tímto problémem koncepčně zabývat a zajistit fungující systém podpory škol. Jestliže dětem neumožníme kvalitně se vzdělávat, už dopředu jim bereme šance na budoucí zaměstnání. Nejen je, ale i naši společnost tím ochuzujeme.*“

Společnost META, o.p.s. poskytuje cizincům poradenství a podporu ve vzdělávání již od roku 2006, od roku 2009 se věnují i podpoře pedagogů, kteří vzdělávají děti s odlišným mateřským jazykem. „*Situace je již dlouhodobě neudržitelná. Je potřeba, aby MŠMT legislativně a zejména organizačně zajistilo nárok na jazykovou přípravu, tedy intenzivní kurz češtiny, pro žáky při vstupu do základní školy i pro budoucí středoškoláky. A to v dostatečném rozsahu, který může být od jednoho pololetí až po celý školní rok. Čeština by měla být dostupná nejen cizincům, ale i dětem občanů ČR, kteří nemají dostatečnou znalost češtiny z důvodu migrační zkušenosti. Takových dětí je ve školách značné množství a na podporu dosahují v současné chvíli velmi problematičticky. Zároveň není udržitelné podmiňovat podporu v češtině vyšetřením v poradenských zařízeních, když jazyková bariéra je zjevná. Systém to zbytečně zatěžuje a paradoxně i zdražuje,*“ dodává **Kristýna Titěrová, programová ředitelka METY**.

Kontaktní osoba: Kristýna Titěrová, email: titerova@meta-ops.cz, mobil: 608 584 665